

สรุปการฝึกอบรมการเรียนรู้ผ่านระบบสื่อออนไลน์ระบบ LDD e-Training

หลักสูตร “โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน”

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๗

นางสาวจินดาภรณ์ เพ็ชรศิริ ตำแหน่งนักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ

กลุ่มวิเคราะห์ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๑

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้าง ความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

๒. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำไปสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้

หัวข้อเรื่อง

บทที่ ๑ ความสำคัญของโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

บทที่ ๒ ฐานข้อมูลโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

บทที่ ๓ หลักการคัดเลือกพื้นที่และรูปแบบการก่อสร้าง

บทที่ ๔ กระบวนการดำเนินงานโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานในพื้นที่

บทที่ ๕ การดูแลรักษาแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานและการจัดการดิน

บทที่ ๑ ความสำคัญของโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

มติคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบในหลักการให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำไว้ใช้ในพื้นที่ บรรเทาปัญหาภัยแล้ง การขาดแคลนน้ำและเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร ซึ่งจะพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ในการกักเก็บน้ำ คุณภาพน้ำ รวมทั้งความพร้อมของเกษตรกรในการกำหนดพื้นที่ ขุดสระน้ำไร่นาขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม. โดยเกษตรกรมีส่วนร่วมในการออกค่าใช้จ่าย ๒,๕๐๐ บาท/บ่อ

วัตถุประสงค์/เป้าหมาย

๑) เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทาน โดยการขุดสระน้ำในไร่นา

๒) เพื่อบรรเทาผลกระทบจากฝนทิ้งช่วงหรือภัยแล้ง ให้เกษตรกรสามารถทำการผลิตทางการเกษตรได้โดยใช้น้ำจากสระน้ำในไร่นา

๓) ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม. จำนวน ๓๕,๓๘๐ บ่อ ครอบคลุมเงิน ๗๓๑.๑๒๗๗ ล้านบาท ตัวชี้วัด เชิงปริมาณ แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานได้รับการก่อสร้าง จำนวน ๓๕,๓๘๐ บ่อ เชิงคุณภาพ พื้นที่ทำการเกษตรได้รับประโยชน์จากการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน จำนวน ๗๐,๗๖๐ ไร่

ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์/ผลประโยชน์โครงการ

๑) เกษตรกรมีแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานเป็นแหล่งต้นทุนน้ำไว้ใช้ประโยชน์ เพื่อทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง หรือช่วงเดือนฝนทิ้งช่วง

๒) เกษตรกรมีพื้นที่ที่สามารถทำการเพาะปลูกไม้ผลและผักสวนครัวได้ดินจากดินบริเวณขอบบ่อและมีพื้นที่สามารถเลี้ยงปลาได้จากสระน้ำ

บทที่ ๒ ฐานข้อมูลโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ระบบการบริหารจัดการข้อมูลแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานประกอบด้วยเครื่องมือสำหรับผู้ใช้งาน ๔ กลุ่ม

กลุ่มที่ ๑ เกษตรกรผู้ลงทะเบียนขอรับแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กลุ่มที่ ๒ หลังจากจัดสรรงบประมาณสถานีพัฒนาที่ดินดำเนินการ ดังนี้

- คัดเลือกเกษตรกรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม
- ส่งรายชื่อให้สำนักงานพัฒนาที่ดินเขตพิจารณา
- รวบรวมข้อมูลส่งต่อไปยังกองแผนงาน
- ได้รับการพิจารณาอนุมัติ
- จัดหาผู้รับเหมาทำสัญญากับเกษตรกรและบันทึกความก้าวหน้างานแล้วเสร็จ

กลุ่มที่ ๓ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขตดำเนินการ

- ดูแลภาพรวมของโครงการ
- ตรวจสอบรายชื่อเกษตรกร
- รวบรวมส่งกองแผนงานเพื่อรอรับการอนุมัติต่อไป

กลุ่มที่ ๔ กองแผนงานดำเนินการ ทำหน้าที่ดูแลภาพรวมการดำเนินโครงการของกรมพัฒนาที่ดิน จัดสรรงบประมาณและเป้าหมาย ให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการอนุมัติรายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการและสรุปข้อมูลผลการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานมี ๗ ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ ๑ กองแผนงาน กำหนดเป้าหมายจำนวนแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ประจำปีงบประมาณ โดยกำหนดพื้นที่จัดสรรงบประมาณ เพื่อคัดเลือกเกษตรกรจนถึงแล้วเสร็จ

ขั้นตอนที่ ๒ เกษตรกรที่มีความประสงค์ลงทะเบียนขอรับแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อรับการจัดสรรแล้วคัดเลือกเกษตรกร

ขั้นตอนที่ ๓ สถานีพัฒนาที่ดิน คัดเลือกเกษตรกรที่เหมาะสมได้รับแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน โดยพิจารณาจากเอกสารสิทธิ์ในที่ดินพื้นที่ที่นอกเขตชลประทาน ดินที่มีความเหมาะสมในการกักเก็บน้ำ

ขั้นตอนที่ ๔ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต รวบรวมรายชื่อเกษตรกรและตรวจสอบรายชื่อเกษตรกรจากสถานีพัฒนาที่ดินในสังกัด เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นส่งต่อไปให้กองแผนงานเพื่อดำเนินการต่อไป

ขั้นตอนที่ ๕ กองแผนงาน ตรวจสอบและอนุมัติรายชื่อเกษตรกรที่ได้รับจากสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต แต่ถ้าหากตรวจสอบรายชื่อไม่ถูกต้องจะส่งให้สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ดำเนินการแก้ไขและส่งพิจารณาอีกรอบครั้งหนึ่ง

ขั้นตอนที่ ๖ สถานีพัฒนาที่ดิน ลงทะเบียนผู้รับเหมา จัดหาผู้รับเหมาเพื่อทำสัญญาแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ให้แก่เกษตรกรผู้ร่วมโครงการ

ขั้นตอนที่ ๗ สถานีพัฒนาที่ดิน บันทึกข้อมูลเกษตรกรผู้ทำสัญญาแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานและบันทึกผลการดำเนินงานจนแล้วเสร็จ

การบันทึกข้อมูล ระบบบริหารจัดการข้อมูลแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (www.ddd.go.th) มีวิธีเข้าระบบ โดยการเปิดเว็บไซต์กรมพัฒนาที่ดินด้วย <https://www.ddd.go.th> หลังเข้าหน้าหลักกรมพัฒนาที่ดินแล้วคลิก e-Service LDD กรมพัฒนาที่ดิน คลิกเมนูขอรับบริการสรรหาน้ำในไร่นา (บ่อจิว) เกษตรกรสามารถยื่นคำขอรับบริการสรรหาน้ำในไร่นา (บ่อจิว) ผ่านระบบออนไลน์ได้ทุกที่ทุกเวลา

บทที่ ๓ การคัดเลือกพื้นที่ และรูปแบบการก่อสร้าง

๓.๑ การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย

๑. พื้นที่ซึ่งจะดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นาขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร ต้องเป็นพื้นที่ที่ทำการเกษตร มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินที่หน่วยงานรัฐเป็นผู้ออกให้ ได้แก่ โฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ น.ส.๓ก. น.ส.๓ข.) แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ (น.ค.๓ กสน.๕) หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑ ส.ป.ก.๔-๑๔ ส.ป.ก.๔-๑๘) ใบจอง (น.ส.๒ น.ส.๒ก.) พื้นที่ คทช. และพื้นที่โครงการพระราชดำริที่มีการจัดสรรที่ดินทำกินให้เกษตรกร รวมทั้งเอกสารใบรับรองให้ใช้ประโยชน์ที่ดินที่ออกจากกรมป่าไม้และกรมอุทยาน

๒. เป็นพื้นที่ที่อยู่นอกเขตชลประทาน ขาดแคลนระบบที่จะจัดส่งน้ำไปถึงได้ตลอดปี และประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเป็นประจำหรือแล้งซ้ำซาก

๓. พื้นที่ที่จะดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นาตามเงื่อนไขของโครงการต้องเป็นพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติของดินที่มีผลต่อปริมาณน้ำที่จะกักเก็บได้ ตามระดับความเหมาะสมของดิน ได้แก่ ความซึมของดิน (Permeability) ปริมาณหิน พื้นที่ไผ่ลอยบนดิน ความลาดชันของพื้นที่ไม่ควรเกิน ๑๕ % และเป็นดินที่มีการระบายน้ำค่อยข้างเร็ว และเร็วมาก หลีกเลี้ยงพื้นที่ที่เป็นดินทรายจัด พื้นที่เกลือขึ้นเป็นดินเค็ม พื้นที่ซึ่งมีก้อนหินขนาดใหญ่ ซึ่งหากก่อสร้างไปจะทำให้ไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้นานคุณภาพน้ำไม่ดี

๔. ในกรณีขุดสรรหาน้ำความลึกไม่เกิน ๓ เมตร ควรมีพื้นที่ดำเนินการจากขอบปากสรรหาน้ำข้างละ ๒ เมตร เช่น พื้นที่ดำเนินการมีขนาดไม่น้อยกว่า ๒๕ x ๓๒ เมตร โดยจะใช้ก่อสร้างสรรหาน้ำ (กว้าง x ยาว) ๒๕ x ๒๘ เมตร ส่วนในกรณีขุดสรรหาน้ำลึกเกิน ๓ เมตร ต้องมีระยะเว้นไม่น้อยกว่าที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน

๓.๒ รูปแบบการก่อสร้าง

สรรหาน้ำ คือ แหล่งเก็บขังน้ำฝน หรือน้ำซับที่ไหลซึมออกมาจากดิน โดยการขุดดินออกให้เป็นที่สำหรับขังน้ำให้มีขนาดความจุตามปริมาณน้ำที่ต้องการจะเก็บขังไว้ใช้

งานขุดดิน คือ การขุดดินให้ได้ขนาดความกว้าง ความยาว ความลึก และลาดด้านข้าง ตามที่กำหนดในแบบมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นที่กักเก็บน้ำ โดยมีข้อกำหนด ดังนี้

๑) ลาดด้านข้าง การขุดดินจะต้องมีความมั่นคงไม่เกิดการเลื่อนไถลของลาดตลิ่ง การขุดดินความลึกไม่เกิน ๓ เมตร สามารถใช้ลาดด้านข้าง ๑ : ๑ , ๑ : ๑.๕ และ ๑ : ๒ การกำหนดความลาดด้านข้างของดินขึ้นอยู่กับชนิดของดินที่ขุด โดยมีข้อเสนอแนะว่าดินเหนียวปนทรายควรมีลาดด้านข้าง ๑ : ๒

๒) ความลึกการขุดดินหากลึกเกิน ๓ เมตร ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน

๓) การขุดดินใกล้แนวเขตที่ดินของผู้อื่นจะต้องมีระยะของขอบสระน้ำห่างจากแนวเขตที่ดินของผู้อื่นไม่น้อยกว่าสองเท่าของความลึกสระน้ำ และนำดินที่ขุดมาถมเป็นคันล้อมรอบสระน้ำหรือปรับพื้นที่ภายในให้เรียบร้อย

๔) ในการขุดดิน ถ้าพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ หรือทางการศึกษาในด้านธรณีวิทยา ให้ผู้ขุดดินปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมนดิน

รูปแบบสระน้ำ กรมพัฒนาที่ดินได้ออกแบบสระน้ำมาตรฐานความจุ ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร ซึ่งมีความกว้าง ความยาว ความลึก และลาดด้านข้างที่แตกต่างกัน สามารถคำนวณปริมาณดินขุด โดยการพิจารณาแสดงความสัมพันธ์ความกว้าง ความยาว และความลึกของสระน้ำเมื่อมีปริมาตรดินขุด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร ซึ่งความลาดด้านข้างต่างกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างความกว้าง ความยาว และความลึกของสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เมื่อสระน้ำมีปริมาตรดินขุด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร ลาดด้านข้าง ๑ : ๒ ความลึก ๓ เมตร

บทที่ ๔ กระบวนการดำเนินงานโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานในพื้นที่ แบ่งออกเป็น ๖ หัวข้อ

การรับสมัครเกษตรกร

๑) ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น เว็บไซต์ของกรมพัฒนาที่ดิน www.ddd.go.th

๒) ประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ อบต. หมอดินอาสา และผู้นำท้องถิ่น ชี้แจงทำความเข้าใจให้ความรู้กับเกษตรกร

๓) สำรวจความต้องการของเกษตรกร

๔) เกษตรกรที่สนใจ กรอกรายละเอียดความต้องการลงในใบสมัครตามแบบฟอร์มความต้องการแหล่งน้ำในไร่นา ให้แก่เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดิน หรือยื่นคำร้องขอรับบริการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานที่เว็บไซต์ของกรมพัฒนาที่ดิน www.ddd.go.th ภายใต้ลิงค์ <https://www.ddd.go.th/WEB/Water/>

๕) เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดิน จัดเก็บรวบรวมข้อมูลเรียงลำดับความต้องการรวบรวมเก็บไว้

เงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร

การคัดเลือกเกษตรกร คัดเลือกจากแผนความต้องการสระน้ำที่เกษตรกรได้มายื่นความจำนงไว้แล้ว ซึ่งเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีเกณฑ์ ดังนี้

๑) เกษตรกร มีความพร้อม ความตั้งใจ สามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขุดสระน้ำ บ่อละ ๒,๕๐๐ บาท ให้ผู้รับจ้างโดยสถานีพัฒนาที่ดินจะต้องทำการตรวจสอบความเหมาะสมของพื้นที่ขุดสระน้ำ และความพร้อมของเกษตรกร ทั้งนี้สถานีพัฒนาที่ดินจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการจัดสรรแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานในพื้นที่จังหวัด ตามที่ได้รับมอบหมายพื้นที่รับผิดชอบในแต่ละอำเภอในจังหวัดนั้นๆ ในการคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะคัดเลือกตามแผนความต้องการสระน้ำที่เกษตรกรได้ยื่นความจำนงไว้แล้ว จากระบบบริหารจัดการข้อมูลแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน โดยสถานีพัฒนาที่ดินและหมอดินอาสาประจำตำบลหรือหมู่บ้านที่ได้รับมอบหมายจะทำการสำรวจศักยภาพของพื้นที่ และความพร้อมของเกษตรกรที่แจ้งความต้องการขุดสระน้ำไว้แล้ว

๒) เกษตรกรเป็นเจ้าของพื้นที่ก่อสร้างที่ใช้เป็นพื้นที่ทำการเกษตร มีเอกสารสิทธิ์ และมีหนังสือยินยอมให้เข้าดำเนินการก่อสร้าง

- กรณีเจ้าของร่วม ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของร่วมทุกคน

- กรณีเช่าพื้นที่ทำการเกษตร ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของพื้นที่ โดยมีหนังสือแสดงความยินยอม

- กรณีเจ้าของที่ดินเป็นบิดา/มารดา และถึงแก่กรรม โดยยังไม่ได้มอบเอกสารสิทธิ์ให้ผู้อื่นหนึ่งหรือหลายคนเป็นเจ้าของตามกฎหมาย แต่มีการรับรู้ภายในครอบครัว ต้องมีหนังสือแสดงความยินยอมจากผู้ที่เกี่ยวข้องภายในครอบครัวมากกว่า ๑ คน และยืนยันว่าบุคคลนั้นได้ทำการเกษตรในพื้นที่นั้นจริง

การตรวจพื้นที่ทำการเกษตร ที่มีลักษณะตามเกณฑ์คัดเลือก ดังนี้

๑) การตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ที่หน่วยงานเป็นผู้ออกให้สำหรับเอกสารสิทธิ์ประเภทใบจอง (น.ส.๒ น.ส.๒ก.) ต้องมีการตรวจสอบว่าผู้มีความประสงค์จะให้กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการขุดสระน้ำต้องเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้มีสิทธิ์เดียวกับเอกสารสิทธิ์ในที่ดินประเภทใบจอง เว้นแต่กรณีที่มีผู้มีสิทธิ์ดังกล่าวได้เสียชีวิตแล้วผู้รับมรดกโดยชอบด้วยกฎหมายได้เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวแล้วจริง

๒) การตรวจสอบพื้นที่ที่กำหนดขุดสระน้ำว่าเป็นพื้นที่อยู่นอกเขตชลประทานหรือไม่ ควรจะสอบเจ้าหน้าที่ของกรมชลประทานในพื้นที่ โดยสถานีพัฒนาที่ดินควรจะมีการทำรายงานบันทึกข้อสังเกตไว้ด้วย

๓) ในส่วนของการตรวจสอบว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำหรือไม่ ผู้รับจ้างร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดิน หรือหมอดินอาสาควรจะต้องเข้าไปดำเนินการตรวจสอบพื้นที่และสอบถามเกษตรกรบริเวณที่ต้องการก่อสร้างด้วย

๔) พื้นที่ดำเนินการให้มีการจัดกลุ่มเป้าหมาย การจัดสรรพื้นที่ก่อสร้างโดยขนาดของกลุ่ม และการกระจายตัวของสระน้ำจะต้องมีความเหมาะสมกับการบริหารจัดการเครื่องจักรกล อย่างเช่น การจัดขุดเครื่องจักรกลเข้าทำงาน การเคลื่อนย้ายเครื่องจักรกลเหมาะสมกับระดับเศรษฐกิจ ซึ่งจะมีผลต่อการดำเนินการที่ทันเวลาและคุ้มค่ากับการลงทุน

การยกเลิก และการสละสิทธิ์เข้าร่วมโครงการ

กรณีที่ ๑ สละสิทธิ์ก่อนทำสัญญา

๑) เกษตรกรแจ้งความต้องการยกเลิกการขุดโดยกรอกแบบฟอร์มใบยินยอม สละสิทธิ์พร้อมเหตุผลความจำเป็นในการยกเลิกเข้าร่วมโครงการฯ

๒) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและคัดเลือกรายชื่อเกษตรกร ที่มีความพร้อมที่จะดำเนินการขุดสระตามลำดับคำขอ ภายในพื้นที่ตำบลเดียวกันเพื่อเข้ารับสิทธิ์แทน

๓) สถานีพัฒนาที่ดินเสนอรายชื่อเกษตรกรสละสิทธิ์และรับสิทธิ์แทนต่อผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขตเพื่ออนุมัติ

๔) ดำเนินการทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบฯ

กรณีที่ ๒ สละสิทธิ์หลังจากการทำสัญญา

๑) เกษตรกรแจ้งความต้องการยกเลิกการขุดโดยกรอกแบบฟอร์มใบยินยอมสละสิทธิ์พร้อมเหตุผลความจำเป็นในการยกเลิกเข้าร่วมโครงการต่อเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมงาน

๒) เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมงาน ตรวจสอบข้อเท็จจริง และทำบันทึกรายงานต่อประธานคณะกรรมการตรวจรับพัสดุเพื่อทราบ

๓) เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมงานตรวจสอบ คัดเลือกและเสนอรายชื่อเกษตรกรรายใหม่ เพื่อรับสิทธิ์แทน และทำรายงานเสนอต่อผู้อำนวยการสถานี (ผู้ว่าจ้าง) เพื่อทราบและอนุมัติแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายชื่อแนบท้ายสัญญา

๔) ผู้อำนวยการสถานี (ผู้ว่าจ้าง) อนุมัติ และส่งรายงานการขอยกเลิกแทนที่เสนอผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต เพื่ออนุมัติ

๕) แจ้งผู้รับจ้าง เพื่อแก้ไขสัญญา

๖) ดำเนินการตามสัญญาที่แก้ไขแล้ว

กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

๑) ลงทะเบียนผู้รับเหมา

๒) บันทึกรายละเอียดสัญญา

๓) บันทึกรายชื่อเกษตรกรที่ผู้รับเหมารับผิดชอบดำเนินการขุดแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง มี ๘ ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ ๑ รายงานความก้าวหน้าแจ้งเหตุความจำเป็นต้องใช้พัสดุ กำหนดรายละเอียดพัสดุ จัดทำ TOR กำหนดรายชื่อคณะกรรมการ รายชื่อผู้ควบคุมงาน

ขั้นตอนที่ ๒ รายงานขอซื้อ/จ้าง ตามระเบียบฯ ข้อ ๒๒ เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ขอความเห็นชอบผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่ ขออนุมัติดำเนินการซื้อ/จ้าง ให้ผู้มีอำนาจอนุมัติใช้เวลาดำเนินการ ๑ วัน

ขั้นตอนที่ ๓ ดำเนินการซื้อ/จ้าง โดยวิธีการซื้อ/จ้าง ออกเป็น ๓ วิธี

๑. วิธีเฉพาะเจาะจง วงเงินไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

๒. วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป วงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

๓. วิธีการคัดเลือก

ขั้นตอนที่ ๔ ขออนุมัติซื้อ/จ้าง คณะกรรมการ สรุปผลการพิจารณาเสนอหัวหน้าหน่วยงานผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่ ภายในระยะเวลา ๓ วัน หรือตามเวลาที่กำหนด พิจารณาให้ความเห็นชอบ เสนอผู้มีอำนาจอนุมัติใช้เวลา ๒ วัน เมื่อได้ผู้รับจ้าง จัดทำรายงานขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมพัฒนาที่ดิน

ขั้นตอนที่ ๕ ทำสัญญาซื้อ/จ้าง เจ้าหน้าที่ทำหนังสือสนองรับราคา และนัดทำสัญญา วางหลักประกันสัญญากับผู้ชนะซื้อหรือจ้างภายใน ๗ วัน แจ้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ เพื่อบริหารสัญญาหรือข้อตกลงการตรวจรับพัสดุ ตามอายุสัญญา

ขั้นตอนที่ ๖ ดำเนินการตามสัญญาซื้อ/จ้าง และกำกับติดตามดูแลการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ทำไว้ระหว่างสถานีพัฒนาที่ดินกับผู้รับจ้าง การตรวจรับพัสดุตามอายุสัญญา รวมทั้งการเก็บเงินสบทบ ๒,๕๐๐ บาท ให้ผู้รับจ้างเป็นผู้เก็บเงินสบทบ

ขั้นตอนที่ ๗ การส่งมอบ/ตรวจรับ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ รับมอบใบมอบงานของผู้รับจ้าง และตรวจผลงานที่ผู้รับจ้างส่งมอบงานภายใน ๓ - ๕ วันทำการ นับตั้งแต่วันที่ประธานคณะกรรมการฯ ได้ทราบการส่งมอบงาน และทำการตรวจรับ

ขั้นตอนที่ ๘ การเบิกจ่ายเงิน ดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

๘.๑ ผู้รับจ้างส่งมอบงานพร้อมเอกสารการรับมอบสระน้ำ และภาพถ่ายสระน้ำของผู้เข้าร่วมโครงการ/งวด โดยเขียนประธานกรรมการตรวจรับพัสดุ

๘.๒ ประธานกรรมการตรวจรับพัสดุ แจ้งผู้ควบคุมงานตรวจสอบสระน้ำที่ขอส่ง

๘.๓ ผู้ควบคุมงานตรวจสอบ และรายงานคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ

๘.๔ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ดำเนินการตรวจรับ และส่งเอกสารผู้ว่าจ้าง (ผอ.สพด.)

๘.๕ คลังจังหวัดตรวจสอบถูกต้องแล้ว online ไปที่กรมบัญชีกลาง

๘.๖ งานการเงินขอเบิกจ่ายในระบบ GFMS online ไปที่คลังจังหวัด

๘.๗ งานธุรการมอบใบสำคัญให้งานการเงิน เพื่อขอเบิกจ่ายในระบบ GFMS

๘.๘ ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน ซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างมอบเอกสารให้งานธุรการ เพื่อทำใบสำคัญเบิกเงิน

๘.๙ กรมบัญชีกลางโอนเงินเข้าบัญชีผู้รับจ้างภายใน ๓ - ๕ วันทำการ

๘.๑๐ ผู้รับจ้างรับเงินและออกใบเสร็จรับเงินให้หน่วยงาน เอกสารชุดเบิกประกอบด้วย

- ภาพประกอบใช้ภาพที่ล้าง - อัดสีขนาดปกติ

- จำนวนภาพ ๓ ภาพ ประกอบด้วย ๑. ภาพก่อนขุดสระ ๒. ภาพสระที่ดำเนินการเสร็จ

เรียบร้อยแล้ว พร้อมป้ายและเกษตรกรเจ้าของสระ ๓. ภาพสภาพสระที่สมบูรณ์

- หนังสือรับมอบแหล่งน้ำ

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

การขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน การควบคุมงาน มีดังนี้

๑) ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการจ้าง/คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ และมอบหมายผู้ควบคุมงาน ตามหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง ทึกค. (กวจ) ๐๔๐๕/๐๑๘๙๐๙ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑

๒) ผู้ควบคุมงาน คือ เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินที่รับผิดชอบพื้นที่นั้นๆ เป็นผู้ตรวจสอบ ควบคุมตำแหน่งการขุด ขนาดของสระน้ำตามกำหนด และตามรูปแบบที่กำหนด สระน้ำที่มีความลึกมากกว่า ๓ เมตร การควบคุมต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการขุดและการถมดิน

๓) กรณีที่การก่อสร้างต่อพื้นที่ มีจำนวนมากเกินกว่าเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบพื้นที่นั้นๆ จะสามารถเข้ามาควบคุม ตรวจสอบการทำงานของผู้รับจ้างได้ทั้งหมด ให้เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินขอความร่วมมือจากหมอดินอาสาและเกษตรกรเจ้าของสระน้ำ เป็นผู้ช่วยควบคุมงาน ดูแลการทำงานของผู้รับจ้างให้เป็นไปตามขนาดและรูปแบบที่กำหนด การมอบหมายหมอดินอาสาให้เป็นผู้ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของผู้รับจ้างตามมีหนังสือมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินประจำจังหวัดนั้นๆ ควบคุมระยะเวลาดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญาการจ้าง และจัดบันทึกสภาพการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างและเหตุการณ์แวดล้อมเป็นรายวัน พร้อมผลการปฏิบัติงาน หากพบปัญหาจากการควบคุมงาน ให้รายงานต่อคณะกรรมการตรวจการจ้าง

๔) เมื่อการขุดสระเสร็จสิ้น ให้ส่งใบมอบงานลงนามส่งให้คณะกรรมการตรวจการจ้าง/คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ

การติดตามผลการขุดสระน้ำ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

๑) ตรวจสอบการปฏิบัติงาน

๒) ออกตรวจงาน (คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย)

- ๓) ตรวจสอบผลงาน ส่งงานภายใน ๓ - ๕ วันทำการ
- ๔) ทำใบรับรองผลการปฏิบัติงาน
- ๕) รายงานให้หัวหน้าส่วนราชการทราบและสั่งการ
- ๖) การใช้ประโยชน์สระน้ำโบราณ เพื่อพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๕ การดูแลรักษาแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานในพื้นที่และการจัดการดิน

การให้ความรู้การดูแลรักษาแหล่งน้ำ

๑. การจัดการดิน เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ดินเพื่อการปลูกพืช
๒. การจัดการพืช ปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลาย
๓. การจัดการน้ำ ใส่ปุ๋ยหมักเพิ่มจุลินทรีย์ย่อยซีเลนบริเวณผิววงันบ่อ

ผู้สรุปบทเรียน
นางสาวจินดาภรณ์ เพ็ชรศิริ
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ

ประกาศนียบัตร

ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

จินดาภรณ์ เพ็ชรศิริ

ได้ผ่านการอบรมด้วยระบบการเรียนออนไลน์ในบทเรียน
การเปลี่ยนผ่านสู่องค์กรดิจิทัล

รวมระยะเวลาทั้งสิ้น ๑ : ๐ ชั่วโมง

โดยสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล
ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)
ให้ไว้ ณ วันที่ 15 ส.ค. 2567

(นางอรุณา เหลืองวีไล)

รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล
รักษาการแทน ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล

d29cee51